

Kortsvarsoppgave. Naturalisme, vår 2018

Oppgave:

— Utdrag fra *Hellemysrfolket* av Amalie Skram, 1887

Gjør greie for naturalistiske trekk i det vedlagte tekstutdraget.

Kommentar: Du skal skrive om både form og innhold. Bruk relevant fagspråk og eksempler fra teksten. Skriv ca. 250 ord.

Svaret ditt vil bli vurdert på følgende områder:

- Svar på oppgaven:
 - viser forståelse av den vedlagte teksten
 - gjør greie for naturalistiske trekk
 - har med eksempler og bruker relevant fagspråk
- Struktur og sammenheng
- Språkføring og formelle ferdigheter

Hellemyrsvolket

Hellemyrsvolket er en romanserie i fire bind og et hovedverk i forfatterskapet til Amalie Skram. Det første bindet skildrer hvordan ekteparet Sjur Gabriel og Oline strever seg gjennom et liv preget av fattigdom, sykdom og alkoholisme. Utdraget under er fra åpningskapitlet i andre bind, *To venner*. Her møter vi gamle Oline, som blir kalt «Småfylla», og barnebarnet hennes, Sivert, en dag på 1850-tallet.

En augustettermiddag i begynnelsen av femti-årene kom et bondekledt fruentimmer stavrende oppover Ladegårdsbakken ved Bergen.

Hun var så spinkel og bitte liten at hun på avstand så ut som et barn. Først når man kom nærmere, oppdaget man at det var en gammel kone. Ryggen var bøyd i hoftene og stod forover i en skrå linje. I det grågustne, flate ansiktet satt den røde nesen som en svullen klump. Underleppen hang ned på haken og syntes å være for tung til å kunne løftes opp på sin naturlige plass. Midt i undermunnen stod to høye, smale tenner som hadde vokst skjevt ut til sidene med et tomt rom i mellom seg. Andre tenner sås ikke. De små øyne uten bryn lyste med en rødlig blankhet som minnet om slitte kobberskillinger.

Da hun nådde toppen av bakken, stod hun stille og strøk svette-dråpene av nesen med et grep av tommel- og pekefingeren. Solen skinte henne like i synet. [...]

Etter et øyeblikks opphold ruslet konen videre. Hun var full og gikk i bukter fra den ene veikant til den andre. Undertiden snublet hun, men reddet seg fra å falle ved å fekte med armene og bevege overkroppen hit og dit.

De enkelte hun møtte, stod stille og så etter henne. Det var temmelig mennesketomt på denne delen av veien. Først da hun var kommet forbi kirkegården, hvor landeveien snevredes inn av hyttene og småhusene som klyngevis, med åpne rom av blekmark og tørkeplasser innimellom, strakte seg nedover mot Stølen, begynte det å bli mere folksomt omkring henne.

«Småfylla! Kipelam, der e' Småfylla!» lød det plutselig fra noen barfotede barn som lekte «munken går i engen» utenfor den gule arbeiderbolig som raget opp med sine mange små vinduer til venstre, et stykke borte fra de øvrige hus på toppen av en bakke. «Hurra for Småfylla!» og jublende styrtet de i vei etter bondekongen.

[...]

«Kom og føll me', Sivert! Tippe Tue og Småfylla ska' i Påtholle' og selle skjørtet hinnes for brennevin!» ropte en guttestemme opp etter ham.

Sivert lot som han ikke hørte det.

«D'e' hans farmor – jaggu e' de' farmoren hannes,» lød det straks

etter. Og derpå: «Han e' flau, han ve'kje nokken ska' se seg.»

Da Sivert kunne skjønne at de alle var kommet forbi, satte han seg ned midt i smuget på ett av stentrinnene og gjemte ansiktet i sine hender. Det skrek av hat og smerte inne i ham. Skammen suget ham om hjertet og brente ham i tinningene. Gudfader i himmelen! Skulle utholde slikt gang etter gang, gang etter gang. Sånn fortærende spott og spe, farfaren var jo likedan. Det fantes i hele verden ikke en gutt som hadde det verre enn han. Og hvor kunne han vente å komme seg frem i verden –, folk ville være redd for å ha med slikt pakk å gjøre.

1887

blekmark: et sted der solen skinte slik at klær kunne legges ut og bli hvitere

kipelam: skjellsord for en fattig, stakkarslig person

fortærende: forferdelig

Tippe Tue: en fyllekompis

Kilde:

Skram, Amalie. «Hellemysrfolket», utdrag fra *To venner* (1887). Oslo: Gyldendal 2000. Språklig tilrettelagt.